

Mottagare

ku.remissvar@regeringskansliet.se

ku.kkm@regeringskansliet.se

**Remissvar från Danskonsulent Västmanland gällande betänkandet:
Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun
SOU 2023:58**

Västmanlandsmusiken utför och leder det regionala dansuppdraget på uppdrag av region Västmanland. Genom detta och med utgångspunkt i den regionala kulturplanen arbetar vi med att skapa förutsättningar för att se och arbeta med dans i regionen. Vi arbetar för att utveckla förutsättningar att presentera dans, bredda intresset för dans och stärka dansens ställning samt ge fler regioninvånare möjlighet att uppleva dans som konstform.

Vi vill tacka för möjligheten att yttra oss över förslaget om införandet av en ny lag om samverkan mellan stat, region och kommun på kulturområdet och vill lämna synpunkter enligt nedan.

Sammanfattning

Vi ser positivt på att utredningen har genomförts samt att vikten av att nå de kulturpolitiska målen lyfts. Vi är också positiva till att den konstnärliga friheten stärks från politiskt inflytande. Förslaget och ambitionen att stärka kommunernas roll anser vi är god men svårbedömd och otydlig och det är oklart hur den skulle påverka dagens kultursamverkansmodell i positiv riktning.

Utifrån danskonsten perspektiv har vi synpunkter och frågor angående förslaget som rör:

- Regionerna och kommunernas roll
- Samverkansplan i stället för kulturplan
- Kommunbidrag och kulturpåsar
- Finansiering
- Minskad administration

Regionerna och kommunernas roll

Vi är positiva till ambitionen att stärka kommunernas roll i samverkansmodellen, det är dock svårt att bedöma konsekvenserna av detta förslag vad gäller mindre och mellanstora kommuners förmåga att fördela stadsbidraget.

Vi anser att förslaget är otillräckligt och att lagen 6 § ska kompletteras med regionens övergripande roll och att samordnande instanser tydliggörs. Goda exempel på hur detta kan organiseras finns.

Den decentralisering som förslaget innebär ställer höga krav på kompetens inom kommunerna vad gäller fördelning av stadsbidraget samt kunskap om de olika konstformernas förutsättningar

och behov. Vår erfarenhet är att det saknas resurser och kunskap i de mindre kommunerna i Västmanland att driva danskonsten framåt, förslaget riskerar därmed att fördjupa klyftor och olikheter mellan resurssvaga och resursstarka kommuner. Merparten av de yrkesverksamma danskonstnärerna återfinns i den fria sektorn och verkar med hela landet som arbetsfält, därmed riskerar förslaget att få negativa konsekvenser för konstnärernas möjlighet till försörjning. Sammantaget finns en risk att den stuktursvaga danskonstens möjliga utveckling försämras inte bara i regioner som Västmanland utan även nationellt.

9.3 En breddad modell med ny anslagsstruktur

Vi ser positivt på förslaget att öppna upp för att fördela medel till fler konstformer. Tvärtemot förslaget anser vi dock att konstformerna som dans bör benämnas specifikt (i motsats till att inlemmas i scenkonstbegreppet) då den annars riskerar att fortsätta nedprioriteras gentemot andra konstformer.

Att danskonsten bland övriga konstformer har lyfts tidigare i Kultursamverkansmodellen har varit ett tydligt incitament för regionerna att arbeta och verka för utveckling inom konstområdet och därmed bidragit positivt till danskonstens utveckling.

Lydelsen i förordningen (2012-2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet tydliggjorde regionernas ansvar att verka för att ge länets invånare god tillgång till bland annat professionell ”teater-, dans och musikverksamhet” samt gav både stimulans och tvingande kraft till det regionala arbetet med den professionella danskonstens strukturer utanför storstäderna. Frånvaron av konstområdena i förordningen (2010-2012) innebär avsaknad av incitament och därmed en risk att resurs- och struktursvaga konstområden som danskonstens utveckling och förutsättningar påverkas negativt.

Kommunbidrag och ”Kulturpåsar

Vi är positiva till utredningens förslag att de riktade stadsbidragen förs in i kultursamverkansmodellen samt förenklade sökförfaranden. Vi ser dock en tydlig risk för försämrade likvärdighet beroende på hur sektionsbidragen utformas. Utredningen förslår att fördelningen ska utgå från de belopp som kommunen erhållit tidigare år (s.223) Detta kan få negativa konsekvenser för mindre och resurssvaga kommuner och innebär per definition att olikheterna mellan kommuner och regioner ökar.

Vår uppfattning är att förslaget gynnar storstadsregionerna och kommuner med redan starka strukturer för dans medan kommuner och regioner med svaga strukturer riskerar att bli ännu svagare. Med de generaliseringar som föreslås saknas incitament att aktivt verka för god tillgång och utveckling av de olika konstformernas specifika förutsättningar. Tillsammans med avsaknad av möjlighet till insamling av statistik för uppföljning ser vi en stor risk att danskonstens redan marginaliserade närvaro försvagas ytterligare.

Förslaget om fördelning av de riktade stadsbidragen utan detaljkrav eller uppföljning via så kallade ”kulturpåsar” stödjer inte konstområden med svag ställning eller infrastruktur och riskerar därmed att öka polariseringen i verksamhet och utbud. För att få en lägesbild av hur anslag och medel fördelas anser vi att ekonomisk statistik skall föras separat för konstformerna med krav på uppföljning till stöd för de infrastrukturellt svaga konstformerna som dansen tillhör.

Finansiering

Det är redan idag ett ansträngt läge för regionerna inom samverkansmodellen, denna utmaning måste beaktas och statens ansvar tydliggöras för att möjliggöra förändringar i kultursamverkansmodellen, men har inte varit ett uppdrag för utredningen.

Vi ser en underfinansiering av området i stort och i jämförelse med andra konstformer är dansen underprioriterad både kommunalt och regionalt. Inom alla delar av den befintliga infrastrukturen av dansfältet finns det stora brister vad gäller finansieringen. Det saknas en förstärkning av medel för att investera och bygga ut strukturer inom alla de delar som bär och förutsätter konstformens

fortlevnad, såsom lokaler och scener för att möjliggöra produktion och presentation. Behovet av långsiktighet i planeringsförutsättningar är avgörande för möjligheterna att driva utveckling, därmed krävs en långsiktig politisk vilja att investera i dansen.

Minskad administration

Vi ställer oss tveksamma till om förslaget uppnår de administrativa förenklingar som framstår som genomgående mål i förslaget. Även om ansökningsförfarandet för kommunerna minskar ökar kraven på resurser för dialog och samverkan varpå administrationsbördan snarare förskjuts. Västmanland är en region med få verksamma utövande danskonstnärer och de grundläggande infrastrukturella förutsättningar för konstformens närvaro saknas i de flera av länets kommuner, därmed blir förutsättningarna att driva utvecklingsfrågor för kommunerna liten. För att förverkliga intentionen i förslaget ser vi därför att en modell för samordning är nödvändigt. Exempel på en sådan modell finns i Västmanland med den organisatoriska modellen kommunalförbundet Västmanlandsmusiken som bildades på initiativ av Region Västmanland och Västerås stad med uppdrag att stödja och leda dans- och musikuppdraget. För att hantera uppdraget bildade Västmanlandsmusiken arbetsmodellen *Ett Kulturliv För Alla* med syfte att stötta den lokala och regionala musikverksamheten i kommunerna. Modellen omfattar idag fler konstformer, dansen står dock utanför modellen.

Bakgrund

Dansens sena inträde i kulturpolitiken innebar att konstformen gick miste om egna regionala och nationella strukturer i form av scenhus, riksorganisationer och statistikinsamling. Att danskonsten dessutom till stor del presenteras i musik- och teaterkonstens rum har bidragit till svårigheten att betrakta och förstå danskonsten som eget område.

SrD - Samarbetsrådet för Regional Dansutveckling har identifierat följande områden för att stärka danskonstens utveckling och tillgänglighet nationellt och regionalt :

- **Finansiering** – att komplettera och rikta finansiering till dansområdet både på ett nationellt plan men framför allt på ett regionalt plan. Projektstöden måste omformas, för många fler inom dansfältet till verksamhetsstöd både nationellt och regionalt.
- **Infrastrukturen** - produktions- och presentationsmöjligheter, det är brist på lokaler och scener som är anpassade efter dansen villkor. Även nätverk, samarbeten och andra för dansen främjande plattformar behöver stärkas.
- **Kunskapen** - om danskonsten hos politiker, myndigheter, allmänheten osv, samt i/genom dansen inom branschen med kompetensförstärkning. Men även inrätta fler högre danskonstnärliga utbildningar i flera regioner i Sverige.
- **Internationaliseringen** – ta tillvara på och utveckla de internationella kontakter och utbyten som danskonstnärer och dansbranschen redan har upprättat.
- **Interkulturaliseringen** - bredda perspektiven på vad som benämns som danskonst för att expandera begreppet och möjliggöra vidareutveckling för konstformen.
- **Sammanställning av statistik** för att få en lägesbild av hur dansen fördelas.
- **Handlingsplaner/kulturgaranti** för att säkerställa att svaga områden, skolor och grupper ska nås av dans bland andra konstuttryck.
- **Samarbeten** och samfinansiering av dansutbudet för barn och unga, mellan nämnder och uppdragsgivare så att utdelningen blir så effektiv som möjligt.
- **Samordning och förmedling** av danskonst till förskola, skola och fritid systematiskt för att underlätta och synliggöra ett utbud för lärare och vuxna som omger barnen. Tröskeln att boka ska vara låg.

Anna-Karin Fredriksson
Danskonsultent Västmanland

Jan-Erik Sahlberg
Direktör Västmanlandsmusiken